

Giáo sư Hoàng Xuân Hãn ban hành Chương trình Trung học Việt Nam đầu tiên

□
□

Giáo sư Hoàng Xuân Hãn

Hoàng Xuân Hãn (chữ Hán: 黄轩瀚; 1908–1996) là một giáo sư toán học, kỹ sư, nhà Việt Nam học, và người soạn thảo và ban hành Chương trình Trung học Việt Nam đầu tiên.

Tiểu sử

Hoàng Xuân Hãn sinh năm 1908, quê làng Yên Hòa, huyện La Sơn, nay là xã Yên Hòa, huyện Đức Thọ, tỉnh Hà Tĩnh. Thuộc nhà ông học chữ Hán và chữ Quốc ngữ từ nhỏ.

Năm 1926, ông đầu tiên học Thành Chung, rồi ra Hà Nội học trung học tại trường Bưởi. Sau đó một năm, theo thiên hướng, ông lại chuyển sang học chuyên Toán tại Lycée Albert Sarraut.

Năm 1928, ông đỗ thi khoa kỹ thuật tài toàn phần và được nhận học bổng của chính phủ Đông Dương sang Pháp học tiếp thi vào các trường lớn.

Năm 1930, ông đỗ vào trường École normale supérieure và Trường Bách khoa Paris. Ông chuyển học trường Bách Khoa. Trong thời gian này ông bắt đầu soạn cuốn Danh từ khoa học.

Năm 1932-1934: Ông vào học École Nationale des Ponts et Chaussées (Trường Cầu đường Paris).

Năm 1934: Trở về Việt Nam, 4 tháng sau đó sang Pháp. Trên chuyến tàu, gặp cô sinh viên Nguyễn Thị Bích sang Pháp học tiếp khoa.

Từ năm 1934 đến năm 1936 trở lại Pháp; đầu tiên nhân toán 1935, và thạc sĩ toán 1936 tại khoa Toán trường Đại học Sorbonne (Licence des Sciences mathématiques Sorbonne).

Năm 1936: Kết hôn với cô Nguyễn Thị Bích (sinh ngày 6/10/1911 tại Hà Nội) sau này trở thành đồng nghiệp.

Từ năm 1936 đến năm 1939, ông trở về Việt Nam dạy các lớp đầu tiên ban toán trường Bưởi (nay là trường Chu Văn An). Trong thời gian này ông hoàn tất cuốn Danh từ Khoa học.

Từ năm 1939 đến năm 1944, vì chiến tranh trường Bưởi phải dời vào Thanh Hóa. Tại đây, ông tìm thấy và nhận làm thư ký của vua La Sơn Phu Tử và vua Quang Trung và nhận làm biên bản nói về sự nghiệp của Lý Thường Kiệt.

Năm 1942, ông cho xuất bản Danh từ khoa học.

Giáo sư Hoàng Xuân Hãn

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Tư,, 10 Tháng 3 Năm 2010 20:19

Năm 1943, Đ&#i h&#c Khoa h&#c đ&#c thành l&#p t&#i Hà N&#i. Hoàng Xuân Hãn đ&#c m&#i đ&#y môn c&# h&#c.

Tháng 4 năm 1945, vua B&#o Đ&#i m&#i ông vào Hu&# đ&# tham kh&#o ý ki&#n v&# vi&#c thành l&#p chính ph&# đ&#c l&#p đ&#u tiên c&#a Vi&#t Nam.

Ngày 17 tháng 4 năm 1945, ông tham d&# n&#i các Tr&#n Tr&#ng Kim v&#i ch&#c v&# B&# tr&#ng Giáo đ&#c - M&# thu&#t.

T&# ngày 20 tháng 4 đ&#n ngày 20 tháng 6 năm 1945, v&#i ch&#c b&# tr&#ng, ông đã thi&#t l&#p và ban hành ch&#ng trình giáo đ&#c b&#ng ch&# Qu&#c ng&# đ&# các tr&#ng h&#c. Áp đ&#ng vi&#c h&#c và thi Tú Tài b&#ng ti&#ng Vi&#t, dùng ti&#ng Vi&#t trong nh&#ng công văn chính th&#c. Chính ph&# Tr&#n Tr&#ng Kim t&#i ch&#c đ&#c 4 tháng.

Sau ngày chính ph&# Tr&#n Tr&#ng Kim t&# nhi&#m, ông tr&# v&# đ&#y và vi&#t sách toán b&#ng ti&#ng Vi&#t, cùng c&#u văn nh&#ng sách cũ, sách c&# b&# đ&#a bán làm gi&#y l&#n kh&#p đ&#ng ph&# Hà N&#i.

Năm 1945, ông b&#t đ&#u nghiên c&#u truy&#n K&#u.

T&# 16 tháng 4 đ&#n 12 tháng 5 năm 1946: tham d&# H&#i ngh&# Đà L&#t.

1949: ông xu&#t b&#n Lý Th&#ng K&#t.

Ông sang Paris năm 1951 và đ&# luôn bên Pháp. Trong th&#i k&# 1951-1954 ông đã giúp Th&# vi&#n Qu&#c gia Pháp và các th&# vi&#n Dòng Tên đ&# Ý và Tòa Thánh Vatican làm th&# m&#c v&# sách Vi&#t. Ông v&#n ti&#p t&#c công vi&#c nghiên c&#u, vi&#t các bài g&#i các báo S&# Đ&#a (Sài Gòn, 1966-1974), t&#p san Khoa h&#c - Xã h&#i (Paris, 1976-1987), Đoàn K&#t (Paris, 1976-1981), Di&#n Đ&#n (Paris 1991-1994).

Năm 1952: ông xu&#t b&#n La S&#n Phu T&#.

Năm 1953: ông xu&#t b&#n Chinh Ph&# Ngâm B&# Kh&#o.

Năm 1954 sang H&#i ngh&# Genève mong m&#i m&#t gi&#i pháp hòa bình: m&#t chính ph&# mi&#n Nam có th&# c&#ng tác v&#i chính ph&# mi&#n B&#c đ&# th&#c hi&#n vi&#c th&#ng nh&#t đ&#t n&#c.

Ngày 21 tháng 7 năm 1992, ông thành l&#p t&#i Pháp m&#t h&#i văn hóa có tên là H&#i Văn hóa Giáo đ&#c Cam Tuy&#n do ông làm ch&# t&#ch. H&#i có tôn ch&# và m&#c đích b&#o v&# và phát huy văn hóa, giáo đ&#c; nh&#t là b&#o t&#n văn hóa c&# Vi&#t Nam t&#i Pháp và đ&# các qu&#c gia Tây ph&#ng.

Ngoài ra, t&#i Paris ông đã hoàn t&#t công trình l&#n v&# Đ&#n tr&#ng tân thanh có tên "Nghiên c&#u v&# K&#u" t&# h&#n 50 năm nay.

Ông m&#t lúc 7 gi&# 45 ngày 10 tháng 3 năm 1996 t&#i b&#nh vi&#n Orsay, Paris. Thi hài ông đ&#c h&#a táng chi&#u ngày 14 tháng 3 năm 1996 t&#i nghĩa trang L'Orme des Moineaux, Les Ulis, Pháp.

Giáo sư Hoàng Xuân Hãn đ&#c Nhà n&#c Vi&#t Nam t&#ng Gi&#i th&#ng H&# Chí Minh v&# C&#m công trình L&#ch s&# và L&#ch Vi&#t Nam: 1. Lý Th&#ng K&#t; 2. La S&#n Phu T&#; 3. L&#ch và L&#ch Vi&#t Nam.

Tác pḥ m

- Danh ṭ khoa ḥ c
- Lý Tḥ ng Kị t
- Ṃ t vài kí vãng ṿ Ḥ i ngḥ Đà Ḷ t
- Thiên Tình Ṣ Ḥ Xuân Ḥ ng
- Thi văn Vị t Nam
- La Ṣ n Phu Ṭ
- Chinh Pḥ Ngâm Ḅ Kḥ o
- Nghiên c̣ u Kị u

Cùng nḥ u công trình nghiên c̣ u, biên ṭ p, chú thích các tác pḥ m văn c̣ nḥ :

- Đ̣ i Nam Qụ c ṣ Dị n Ca (Lê Ngô Cát)
- Mai Đ̣ nh Ṃ ng ký (Nguyễn Huy Ḥ)
- Văn ṭ Tḥ p lọ i Chúng sinh (Nguyễn Du) ...